

V Bruselu dne 19.10.2023
COM(2023) 633 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**o provádění nařízení (ES) č. 1007/2009 o obchodování s produkty z tuleňů ve znění
nařízení (EU) 2015/1775**

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění nařízení (ES) č. 1007/2009 o obchodování s produkty z tuleňů ve znění nařízení (EU) 2015/1775

1. Úvod

Režim EU týkající se tuleňů

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009¹ o obchodování s produkty z tuleňů (dále jen „nařízení“) zakazuje uvádění produktů z tuleňů na trh EU.

Zákaz obchodování se vztahuje na produkty z tuleňů vyrobené v EU i na dovážené produkty z tuleňů. Nařízení bylo nařízením (EU) 2015/1775² pozměněno tak, aby se zohlednily výsledky rozhodnutí Světové obchodní organizace (WTO) ve věci ES – produkty z tuleňů³. Stávající režim EU týkající se tuleňů proto stanoví dvě výjimky ze zákazu:

- 1) Povoluje uvádět na trh produkty z tuleňů získané při lovech pořádaných inuitskými nebo jinými původními společenstvími, jsou-li splněny zvláštní podmínky stanovené v čl. 3 odst. 1 nařízení ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení čl. 3 odst. 1a téhož nařízení ve znění pozdějších předpisů rovněž stanoví, že v době uvádění na trh EU musí být produkt z tuleňů doprovázen dokumentem potvrzujícím soulad s podmínkami, jež byly stanoveny pro využití „výjimky pro inuitská nebo jiná původní společenství“. Potvrzení by měl vydat subjekt, který je pro tento účel uznán Evropskou komisí v souladu s článkem 3 prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1850⁴ (dále jen „prováděcí nařízení“).

- 2) Povoleno je rovněž dovoz produktů z tuleňů, pokud je pouze příležitostný a představuje výhradně zboží určené pro osobní použití cestujících nebo jejich rodin (čl. 3 odst. 2 nařízení ve znění pozdějších předpisů).

Povinnosti týkající se předkládání zpráv podle nařízení (ES) č. 1007/2009 ve znění pozdějších předpisů

Článek 7 nařízení ve znění pozdějších předpisů stanoví, že do 31. prosince 2018 a poté jednou za čtyři roky předloží členské státy Komisi zprávu shrnující opatření učiněná za účelem provádění tohoto nařízení. Komise pak předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění tohoto nařízení do dvanácti měsíců od konce každého období pro předkládání zpráv. Komise ve své zprávě posoudí fungování, účinnost a dopad nařízení na dosažení jeho cíle. Zpráva Komise by měla posoudit taktéž dopad na socioekonomický rozvoj inuitských nebo jiných původních společenství⁵.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32015R1775>

³ <http://trade.ec.europa.eu/wtdispute/show.cfm?id=475&code=2>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32015R1850>

⁵ Viz 8. bod odůvodnění nařízení (EU) 2015/1775

První zpráva Komise o provádění nařízení, která se týkala období od 18. října 2015 (datum použitelnosti nařízení (EU) 2015/1775) do 31. prosince 2018, byla přijata 10. ledna 2020⁶.

Tato zpráva se vztahuje na období od 1. ledna 2019 do 31. prosince 2022. Vychází z příspěvků členských států EU, Spojeného království a tří uznaných subjektů v Kanadě a Grónsku.

2. Souvislosti

V roce 1983 přijala EU v reakci na rozšířené obavy ohledně každoročního zabíjení některých tuleních mláďat směrnici Rady 83/129/EHS⁷ s cílem zakázat dovoz produktů ze dvou druhů mláďat tuleňů, a to tuleňů grónských (tzv. „whitecoats“) a čepcolů hřebenatých („s modrými zády“) do EU. Tato směrnice původně platila do 1. října 1985. Její platnost byla nejprve prodloužena do 1. října 1989 a poté na dobu neurčitou prostřednictvím směrnice Rady 89/370/EHS⁸.

Tuleni jsou loveni v EU i mimo ni a používají se k získávání nejrůznějších produktů, jako jsou kapsle Omega-3 a oděvy, jejichž součástí je zpracovaná tulení kůže a kožešina. Občané a spotřebitelé vyjádřili obavy, že by se na trhu mohly objevit výrobky z tuleňů, které byly získány ze zvířat zabitých a stažených z kůže způsobem, který jim způsobuje utrpení. V reakci na tyto obavy přijalo několik členských států právní předpisy upravující obchodování s produkty z tuleňů tak, že se zakáže jejich dovoz a výroba, zatímco v jiných členských státech nejsou zavedena žádná omezení na obchodování s těmito produkty. Tyto rozdíly negativně ovlivňovaly fungování vnitřního trhu a představovaly překážky obchodu. EU proto přijala nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009 (dále jen „nařízení“), které zavedlo zákaz uvádění výrobků z tuleňů na trh v EU.

Zároveň byla EU vyzvána vládami a organizacemi mimo EU, které zastupují Inuity a původní obyvatelstvo, aby uznala, že lov tuleňů je nedílnou součástí socioekonomiky, výživy, kultury a identity těchto komunit a přispívá k jejich obživě a rozvoji, což by nemělo být negativně ovlivněno v souladu s Deklarací OSN o právech původních obyvatel z roku 2007. Tvrdily, že tradiční lovy tuleňů pořádané inuitskými nebo jinými původními společenstvími nevzbuzují stejné etické obavy veřejnosti jako lov tuleňů pořádaný převážně pro komerční účely. Nařízení proto ve formě výjimky povolilo uvádět na trh produkty z tuleňů získávané při tradičních lovech tuleňů pořádaných inuitskými nebo jinými původními společenstvími, pokud byly řádně zohledněny dobré životní podmínky zvířat, přičemž bylo současně v možném rozsahu omezeno strádání. Výjimka byla omezena na lovy, které přispívají k obživě těchto společenství.

Nařízení z roku 2009 formou výjimky umožňuje rovněž uvádět na trh produkty z tuleňů, které jsou výsledkem lovu prováděného výhradně za účelem udržitelného řízení mořských zdrojů. Povolen je rovněž dovoz produktů z tuleňů, pokud je pouze příležitostný a představuje výhradně zboží určené pro osobní použití cestujících nebo jejich rodin.

V roce 2010 zahájily Kanada a Norsko u Světové obchodní organizace (WTO) řízení o urovnání sporu týkajícího se nařízení a původního prováděcího nařízení (EU) č. 737/2010. V roce 2013 dospěla WTO k závěru, že v důsledku povolení vstupu určitých produktů z tuleňů na trh EU prostřednictvím výjimek pro inuitská společenství a řízení mořských zdrojů má

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1578667308224&uri=COM:2020:4:FIN>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:31983L0129>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:31989L0370>

režim EU týkající se tuleňů škodlivý dopad na soutěžní příležitosti kanadských a norských produktů v porovnání s dováženými grónskými produkty a domácími produkty EU. V té době požádalo oficiálně o uznání subjektu vydávajícího potvrzení pouze Grónsko.

Za účelem sladění svého režimu s rozhodnutími WTO přijala EU nařízení (EU) 2015/1775, které režim EU týkající se tuleňů pozměnilo zrušením výjimky pro řízení mořských zdrojů. Zrušením uvedené výjimky nebylo dotčeno právo členských států nadále regulovat lov prováděný pro účely udržitelného řízení svých mořských zdrojů. Zabránilo však těmto členským státům v tom, aby povolily uvádění produktů pocházejících z těchto lovů na trh EU, pokud se na ně nevztahuje výjimka pro „inuitská nebo jiná původní společenství“, která zůstala v platnosti. Pozměněné nařízení posílilo rovněž soudržnost s cílem nařízení tím, že jako podmínku pro využití výjimky pro „inuitská nebo jiná původní společenství“ výslovně doplnilo aspekty dobrých životních podmínek zvířat.

K zajištění jednotného provádění nařízení přijala Komise prováděcí nařízení, které i) stanovuje požadavky na dovoz produktů z tuleňů sloužících pro osobní potřebu cestujících nebo jejich rodin, ii) uvádí kritéria pro uznávání subjektů odpovědných za vydávání dokumentů potvrzujících soulad s podmínkami výjimky pro „inuitská nebo jiná původní společenství“, a iii) upřesňuje úlohu příslušných orgánů členských států pro kontrolu potvrzení a zaznamenávání údajů v nich obsažených.

Podle čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení ve znění pozdějších předpisů musí být produkty z tuleňů uvedené na trh EU na základě výjimky pro „inuitská nebo jiná původní společenství“ opatřeny potvrzením vydaným subjektem uznaným za tímto účelem Evropskou komisí v souladu s článkem 3 prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1850 (dále jen „prováděcí nařízení“).

Evropská komise dosud uznala tři subjekty:

- Grónské ministerstvo rybolovu, lovu a zemědělství⁹ (nyní pod názvem ministerstvo rybolovu a lovu)
- Vládu správního celku Nunavut (Kanada)¹⁰
- Vládu Severozápadních teritorií Kanady¹¹

3. Zprávy členských států EU

27 členských států EU bylo požádáno, aby Komisi předložily vnitrostátní zprávy, a to zodpovězením dotazníku. Vnitrostátní zprávy poskytly všechny členské státy EU kromě tří (Francie, Řecko a Malta). Další zmínku „všechny členské státy“ je proto nutno chápat ve smyslu „všechny členské státy kromě tří, které zprávu nepředložily“. Tento oddíl shrnuje obdržené vstupy.

a) Příslušné orgány

Podle čl. 6 odst. 1 prováděcího nařízení orgán určí každý členský stát jeden nebo několik příslušných orgánů odpovědných za a) ověřování potvrzení pro dovezené produkty z tuleňů prováděné na žádost celních orgánů; b) kontrolu vydávání potvrzení uznaným orgánem zřízeným a činným v tomto členském státě a c) uchovávání kopie potvrzení vydaného pro

⁹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32015D1027\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32015D1027(02))

¹⁰ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2020.426.01.0056.01.ENG

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32017D0265>

produkty z tuleňů získané lovem tuleňů v tomto členském státě. Komise zveřejnila seznam určených příslušných orgánů na svých internetových stránkách¹².

Přestože v EU dosud nebyly oficiálně uznány žádné subjekty, které by vydávaly potvrzení, některé členské státy mají národy, které splňují definici „inuitských nebo jiných původních společenství“, a proto by mohly lovit tuleň pro svou obživu a uvádět produkty z tuleňů na trh EU. Tyto členské státy by mohly požádat o úřední uznání jednoho ze svých orgánů jako subjektu odpovědného za vydávání potvrzení. V takovém případě by byl relevantní čl. 6 odst. 1 písm. b) a c) prováděcího nařízení.

b) Výjimka pro „inuitská nebo jiná původní společenství“

Dánsko a Estonsko byly jedinými členskými státy, které informovaly o tom, že na jejich trh byly uváděny produkty z tuleňů podle podmínek výjimky pro „inuitská nebo jiná původní společenství“. Dánské celní orgány zaznamenaly dovoz produktů z tuleňů pocházejících z Grónska v celkové hodnotě 8 347 944 DDK (= 1 122 337 EUR při kurzu ze dne 17. 1. 2023) a v celkovém objemu 32 109 kg, oproti 10 502 kg vykázaným za předchozí období, které zahrnovalo tři roky namísto čtyř. Estonsko poprvé vykazalo dovoz výrobků z tuleňů z Grónska v celkové hodnotě 1 555,67 EUR a v celkovém objemu 34,16 kg. Výrobky dovážené Dánskem a Estonskem zahrnovaly především nesešité vyčíněné nebo upravené tulení kůže, ale také oděvy, oděvní doplňky a další výrobky z tulení kůže, jako jsou boty a holínky z tulení kůže.

c) Výjimka pro osobní potřebu cestujících nebo jejich rodinných příslušníků

Žádný z příslušných orgánů členských států nebyl svými celními orgány upozorněn na možný problém s příležitostným dovozem produktů z tuleňů pro osobní potřebu cestujících nebo jejich rodin.

d) Aktivní zušlechtovací styk

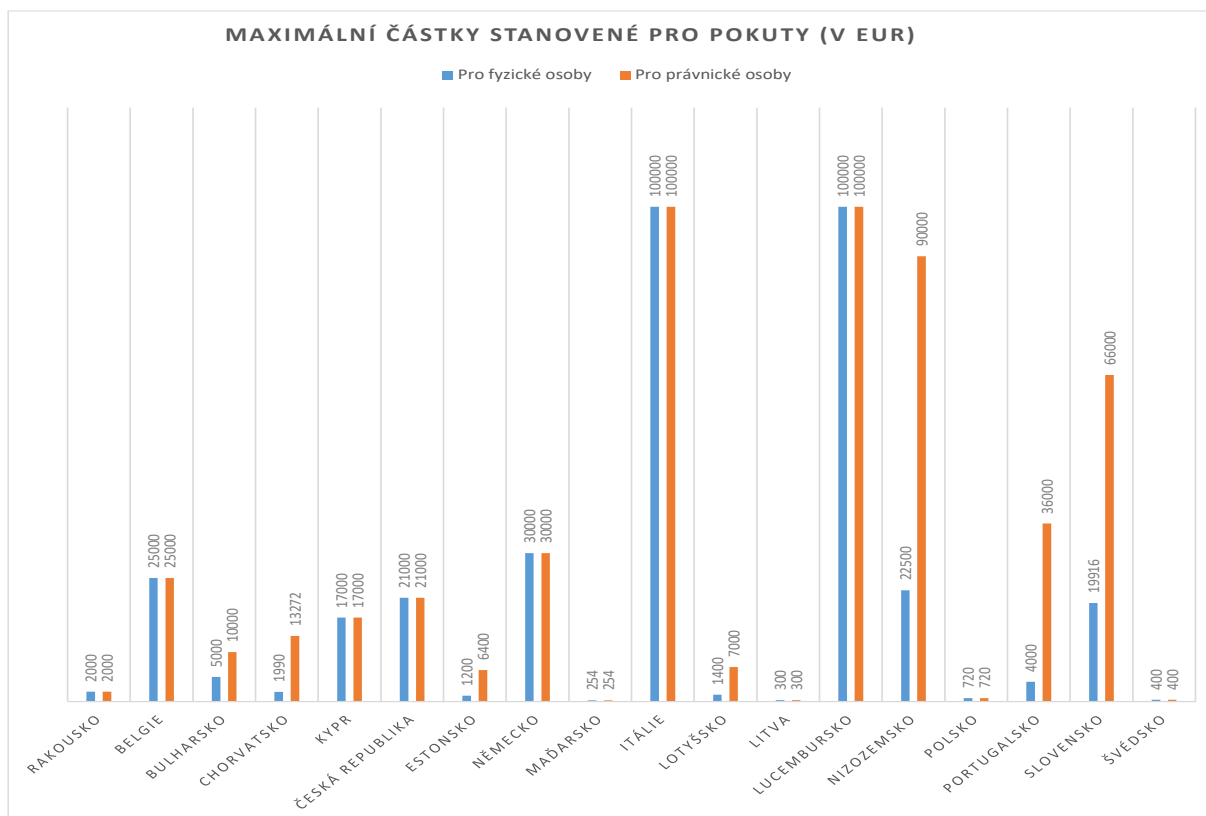
Dovoz produktů z tuleňů za účelem zpracování a zpětný vývoz zpracovaného zboží není podle nařízení zakázán. Do Estonska byly z Kanady a Norska dovezeny vyčíněné kůže z tuleňů (2 405 kusů v roce 2019; 1 682 v roce 2020; 2 030 kusů v roce 2021 a 1 875 kusů v roce 2022) za účelem aktivního zušlechtovacího styku, a to výrobcem obuvi, který poté veškeré zpracované výrobky zpětně vyvezl.

e) Sankce a vymáhání

Všechny členské státy uvedly, že mají zavedena pravidla týkající se sankcí za porušení ustanovení nařízení. Ty se pohybují od pokut, zabavení a zničení zboží (ve všech členských státech) až po odnětí svobody (na Kypru, v Dánsku, Lotyšsku a Nizozemsku). Žádný členský stát během sledovaného období takové sankce neuložil.

Níže uvedená tabulka ukazuje maximální částky pokut stanovené v 18 členských státech, které tuto informaci sdělily. V osmi z nich se výše pokut liší podle toho, zda trestný čin spáchala fyzická nebo právnická osoba. V Dánsku a Finsku není maximální výše pokut ve vnitrostátních právních předpisech stanovena. V případě porušení nařízení by ji musely odhadnout příslušné orgány.

¹² https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

Pozn.: V případě Nizozemska se výše uvedené maximální částky týkají trestných činů, které nebyly spáchány úmyslně. V případě úmyslného jednání se pokuta může vyšplhat až na 90 000 EUR pro fyzické osoby a 900 000 EUR pro právnické osoby.

Belgičtí celníci zastavili dva dovozy výrobků z tuleňů. Prvním případem byl balíček přicházející poštou ze Spojených států s doplňkem stravy obsahujícím extrakt z tulení štítné žlázy (kapsle s obsahem omega-3). Druhým případem byla tulení lebka s plombou, pro kterou nebyly předloženy potřebné dokumenty. Švédské celní orgány provedly téměř 4 000 kontrol dokladů pro dovozní prohlášení. Sedm z nich se údajně týkalo výrobků z tuleňů, ale ve skutečnosti byly použity nesprávné kódy¹³ kombinované nomenklatury. Tato prohlášení byla švédskými celními orgány opravena.

f) Informace v QR kódu

Aby bylo zajištěno řádné fungování výjimky pro „inuitská nebo jiná původní společenství“ a aby se zlepšily informace o režimu EU týkajícím se tuleňů, mohou uznané subjekty opatřit produkty z tuleňů, které certifikují, etiketou s QR kódem. Tento QR kód obsahuje odkazy na internetové stránky¹⁴ poskytující informace o režimu EU týkajícím se tuleňů.

Patnáct členských států (Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Chorvatsko, Irsko, Litva, Lotyšsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Švédsko) oznámilo, že o existenci tohoto QR kódu ví, a žádný členský stát nebyl celními orgány nebo jinými donucovacími orgány kontaktován ohledně pokynů v souvislosti s QR kódem

g) Lov tuleňů v EU

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2022:282:FULL&from=EN>

¹⁴ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

Populace tuleňů v EU se soustřeďuje především v Baltském moři. Podle komplexního hodnocení stavu Baltského moře¹⁵, které provedla Komise na ochranu baltského mořského prostředí, známá také pod zkratkou HELCOM, žijí v Baltském moři tři druhy tuleňů. Tuleň kuželozubý se vyskytuje v celém regionu, zatímco tuleň kroužkovaný baltský se vyskytuje pouze ve východní a severní části Baltského moře a tuleň obecný v jihozápadní části Baltského moře a v Kattegatu.

Cílem směrnice o ochraně přírodních stanovišť¹⁶ je přispět k zajištění biologické rozmanitosti prostřednictvím ochrany přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v EU. Příloha II, která uvádí druhy vyžadující vymezení lokalit a řízení zvláštních oblastí ochrany, zahrnuje:

- *Halichoerus grypus* (tuleň kuželozubý)
- *Monachus monachus* (tuleň středomořský)
- *Phoca/Pusa hispida botnica* (tuleň kroužkovaný baltský)
- *Phoca/Pusa hispida saimensis* (tuleň kroužkovaný saimaaský)
- *Phoca vitulina* (tuleň obecný)

Tuleň středomořský a tuleň kroužkovaný saimaaský jsou prioritními druhy, a proto jsou také uvedeny v příloze IV směrnice o ochraně přírodních stanovišť, což znamená, že členské státy musí přijmout nezbytná opatření k zavedení systému přísné ochrany těchto druhů. Další tři druhy (tuleň kuželozubý, tuleň kroužkovaný baltský a tuleň obecný) jsou rovněž uvedeny v příloze V, což znamená, že členské státy by měly přijmout opatření, která zajistí, aby jejich odchyt ve volné přírodě a využívání byly slučitelné s udržení příznivého stavu z hlediska ochrany.

Vzhledem k tomu, že odstraněním výjimky pro „udržitelné řízení mořských zdrojů“ z původního nařízení není dotčeno právo členských států nadále regulovat lov prováděný za tímto účelem, byli v průběhu období pro předkládání zpráv lovení tuleni kroužkovaní, tuleni obecní a tuleni kuželozubí na území Dánska, Estonska, Finska a Švédska. Tyto čtyři členské státy ve své zprávě stručně popsaly účel lovu, podmínky, za nichž byl lov prováděn, použitý způsob, to, jak byly řádně zohledněny dobré životní podmínky zvířat, a dopad tohoto lovu na populaci tuleňů, na ekosystémy a na lidské činnosti. Níže uvedený text uvádí názory vyjádřené ve čtyřech vnitrostátních zprávách.

V **Dánsku** není pro tuleně stanovena lovecká sezóna ani lovné kvóty. Odstřel tuleňů lze povolit pouze na základě výjimky, a to v okruhu 100 metrů od lovného zařízení a mimo období rozmnožování a pelichání, aby se zabránilo vážným škodám na rybolovu. Kromě toho není povolen odchýlný odstřel tuleňů kuželozubých v lokalitách Natura 2000 určených pro tento druh. Od roku 2018 byly uděleny výjimky rovněž pro odstřel tuleňů ve vodních tocích s pozitivním dopadem na populace matečných ryb, které jsou pod tlakem. Udělení odchylky týkající se odstřelu je podmíněno použitím pušky schválené ráže, složením zvláštní střelecké zkoušky a získáním dánského povolení k lovu. Lovci se vyzývají, aby mířili na hlavu a okamžitě tuleně zabili. Na ostrově Bornholm lze tuleně kuželozubé střílet po celý rok, jelikož se v této oblasti nenachází žádné hnízdiště. Populace tuleňů jsou v Dánsku sledovány a každoročně spočítány. Dánsko oznámilo, že počet tuleňů zastřelených v rámci odchýlného odstřelu během období pro předkládání zpráv (134 tuleňů obecných a 9 tuleňů kuželozubých) neměl na velikost populace žádný významný dopad.

¹⁵ <http://stateofthebalticsea.helcom.fi/biodiversity-and-its-status/marine-mammals/>

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:01992L0043-20130701>

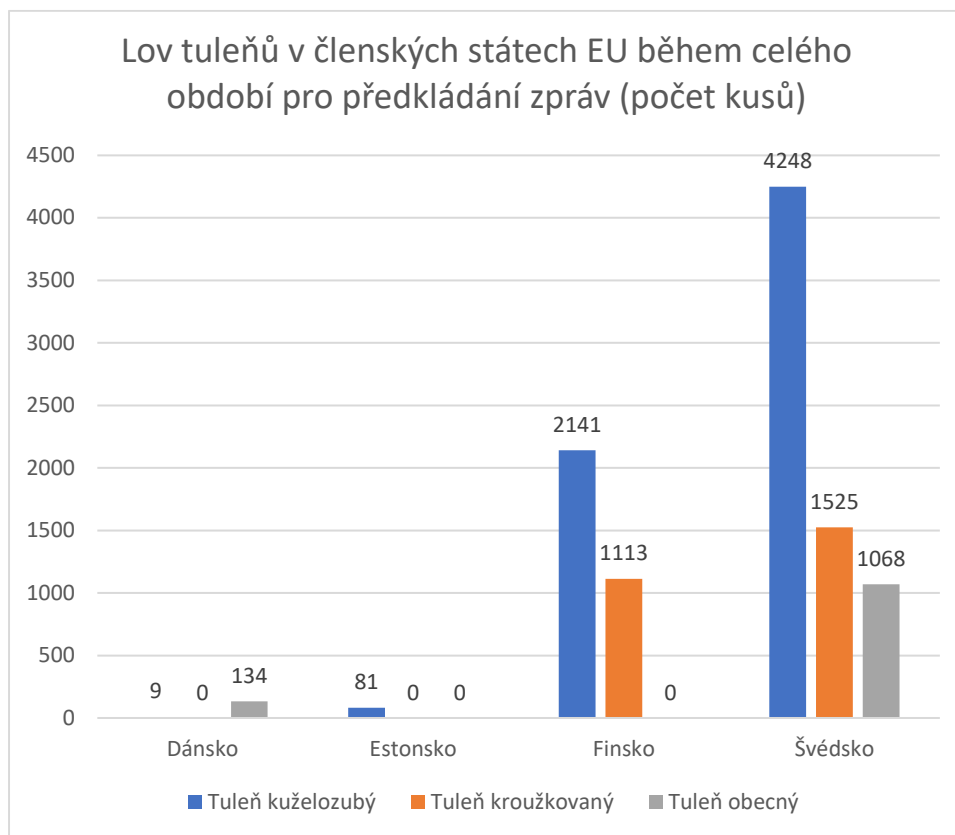
V **Estonsku** lze tuleně lovit k zajištění udržitelného řízení mořských zdrojů a obživy pro lovce a jejich rodiny pocházející z místních společenství na malých estonských ostrovech, a to v zájmu zachování jejich kulturního dědictví a tradic. Lov tuleňů je přísně regulován a jsou plně zohledněny dobré životní podmínky zvířat. Lov tuleňů se může konat pouze ve vymezených oblastech, během lovecké sezóny a lovci musí mít složenou střeleckou zkoušku a používat specifické zbraně a střelivo. Podle nejnovější estonské monitorovací zprávy se počet tuleňů kuželozubých v estonských vodách zvyšuje a v roce 2021 byl v celém Baltském moři napočítán největší počet tuleňů kuželozubých za posledních 20 let. Estonsko oznámilo, že lov v malém měřítku, omezený roční lovnou kvótou 1 % populace tuleňů, což v období pro předkládání zpráv představovalo 55 jedinců ročně, je nezbytný ke snížení škod na rybolovu, ale není povolen ve zvláštních ochranných oblastech určených pro tuleně kuželozubého.

Ve **Finsku** se lov tuleňů provádí za účelem udržitelného řízení mořských zdrojů, aby se zabránilo škodám na komerčním rybolovu. Pro tuleně kuželozubé a tuleně kroužkované jsou stanoveny lovné kvóty. Po celé období pro předkládání zpráv činila lovná kvóta tuleňů kuželozubých v pevninském Finsku 1 050 jedinců ročně. Průměrná lovná kvóta tuleňů kroužkovaných v oblasti Botnické zátoky ve stejném období činila 335 jedinců ročně, zatímco průměrná kvóta lovu pro tuleně kuželozubé na ostrově Åland, autonomní oblasti Finska, činila 480 jedinců ročně. Lov tuleňů je rovněž podmíněn loveckou sezónou, specifickými technickými vlastnostmi zbraní a střeliva a složením zkoušky z etiky lovu, která musí být předem absolvována, aby bylo možné použít metodu usmrcování způsobující okamžitou smrt. Lov není povolen u ohrožených populací tuleňů (např. tuleně kroužkovaného ve Finském zálivu a v Ostrovním moři). Finsko uvedlo, že odhadovaný roční přírůstek populace tuleňů je vyšší než počet ulovených tuleňů a že existují důkazy, že tuleni žerou ryby z rybářských zařízení, pokud před nimi tato zařízení nejsou chráněna. Před tuleni však lze částečně chránit pouze lapadla, čeřeny (podlouhlé vaky na obruči) nebo podobná zařízení, má-li být zároveň zachován životaschopný komerční rybolov. Tuleni spotřebují denně tři až pět kilo ryb, což může ohrozit druhy ryb nebo rybí populace chráněné právními předpisy EU nebo vnitrostátními právními předpisy. Rekreační a komerční rybolov pomocí tenatových sítí se kvůli predaci tuleňů v posledních desetiletích na vnějším souostroví snížil o 30–40 % a v některých oblastech byl dokonce zcela zastaven. Pozitivní účinek lovu v blízkosti lovného zařízení je pouze dočasný, jelikož během několika dnů či dokonce hodin se objevují noví tuleni. Lov tuleňů proto nelze považovat za jediný způsob, jak zmírnit problémy způsobené tuleni.

Švédské řízení volně žijících živočichů zahrnuje od roku 2020 licenční lov tuleňů kuželozubých a od roku 2022 tuleňů obecných a „ochranný lov“ tuleňů kroužkovaných. Ochranný lov je povolen a přísně regulován v oblastech, kde rostoucí populace tuleňů způsobuje vážné škody místnímu rybolovu, ničí rybářské náčiní a požírá úlovky. Na rozdíl od ochranného lovu se licenční lov neomezuje pouze na oblasti, kde tuleni poškozují rybolov. Na lov je stanovena kvóta. Průměrná lovná kvóta tuleňů kuželozubých v období pro předkládání zpráv činila 1 692 jedinců ročně, zatímco u tuleňů obecných to bylo 712 jedinců a u tuleňů kroužkovaných 346 jedinců. Střelivo je přísně regulováno, použitá metoda usmrcení musí způsobit okamžitou smrt, aby se zabránilo zbytečnému utrpení, a lov tuleňů z lodi vyžaduje, aby loď stála na místě. Probíhá výzkum za účelem vývoje rybářského vybavení odolného proti tuleňům. Švédsko oznámilo, že počet tuleňů ulovených za účelem ochrany rybářského odvětví představuje pouze malý podíl populace tuleňů.

Následující graf uvádí celkový počet tuleňů ulovených během období pro předkládání zpráv ve čtyřech členských státech EU, které tento lov povolily v rámci udržitelného řízení svých mořských zdrojů. Ve Finsku a Švédsku jsou kvóty stanoveny pro loveckou sezónu, nikoli pro kalendářní rok. Lovecká sezóna začíná na podzim a končí na jaře následujícího roku. Podle

směrnice o ochraně přírodních stanovišť jsou členské státy zodpovědné za to, že odlov exemplářů těchto druhů, které jsou uvedeny v příloze V směrnice, je slučitelný s udržením jejich příznivého stavu z hlediska ochrany.

V Lotyšsku byly během období pro předkládání zpráv přijaty žádosti o lov tuleňů, které však byly zamítnuty. Po nedávném schválení plánu řízení lovu tuleňů je od roku 2023 povolen lov malého počtu dospělých tuleňů kuželozubých, aby se zabránilo škodám na rybolovu, pokud se nenajde jiná metoda.

h) Celkové hodnocení členskými státy EU

Členské státy byly požádány, aby poskytly celkové hodnocení tří aspektů nařízení na svém území: jeho fungování (schopnost plnit řádně svou funkci), účinnosti (schopnost dosáhnout požadovaného výsledku) a dopadu (například změněný trh s produkty z tuleňů).

Osm členských států (Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Česká republika, Maďarsko, Irsko, Litva a Slovensko) uvedlo, že během období pro předkládání zpráv nedošlo na jejich území k žádnému obchodu s produkty z tuleňů, a proto nemohly posoudit fungování, účinnost a dopad nařízení. Pět členských států (Německo, Itálie, Lucembursko, Rumunsko a Slovinsko) neposkytlo žádné hodnocení.

Seďm členských států (Belgie, Dánsko, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko a Španělsko) se domnívá, že nařízení je vhodné pro daný účel a že jejich celní orgány zavedly postupy pro jeho řádné provádění. S nařízením zatím neměli žádný problém. Nizozemsko se zavázalo posílit v tomto ohledu spolupráci mezi svými příslušnými orgány a celními orgány.

Estonsko, Finsko, Lotyšsko a Švédsko se domnívají, že nařízení funguje dobře jako prostředek kontroly obchodu s produkty z tuleňů, ale jeho dopad přesahuje jeho zamýšlený účel. Zákaz podle nich přispěl k současnému špatnému stavu pobřežního rybolovu a významně snížil hodnotu tuleňů jakožto druhu zvíře. Podle jejich názoru je důležité zahrnout řízení populací tuleňů do ekosystémových plánů řízení vod EU. Tvrdí, že jejich populace tuleňů jsou pečlivě monitorovány a že malý počet tuleňů ulovených během období pro předkládání zpráv měl téměř zanedbatelný dopad na velikost jejich populace a stav jejich ochrany. Tyto členské státy se domnívají, že by lov tuleňů prováděný za účelem udržitelného řízení mořských zdrojů, při němž jsou plně respektovány dobré životní podmínky zvířat a využity všechny části uloveného zvířete místo jeho likvidace jako odpadu, neměl vzbuzovat etické obavy veřejnosti. Podle švédské etiky lovu musí být zvíře uloveno humánním způsobem a výsledný zdroj by měl být plně využit, aby byl lov považován za přijatelný. Vzhledem k tomu, že lovci tuleňů po získání všeho, co potřebují pro svou osobní potřebu, musí tento cenný zdroj zničit nebo vyhodit, Švédsko se domnívá, že zákaz je v rozporu s touto etikou a snižuje atraktivitu lovu tuleňů. Tyto členské státy zdůraznily, že rostoucí populace tuleňů mezitím způsobuje škody na rybářských zařízeních a úlovcích, zamožuje všechny druhy ryb tuleními červy, zabíjí sviňuchy obecné a loví velké množství dospělých tresků, lososů, pstruhů a štik, což má hospodářské důsledky pro rekreační rybářskou turistiku. Aby se situace zmírnila, přijalo Švédsko v roce 2020 vnitrostátní vyhlášku, která stanoví, že pokud je samec tuleně kuželozubého, který způsobuje škody rybolovu nebo akvakultuře, legálně uloven, má poškozená strana nárok na finanční podporu na odpovídající zpracování mrtvého těla. Ve Finsku je škodami způsobenými tuleni ročně postiženo přibližně 350–400 rybářů. Za náklady vynaložené na záchranu a předání těl legálně ulovených tuleňů do schváleného zařízení ke zničení může být poskytnuta náhrada. Za samotný lov se neposkytuje žádná náhrada. Podpora má podnítit zvýšený lov tuleňů, ale Finsko se domnívá, že zrušení zákazu obchodu s tuleni by bylo ještě silnějším podnětem. Odpadla by také potřeba kompenzace a s ní spojené administrativní náklady.

Estonsko, Finsko, Lotyšsko a Švédsko přiznávají, že obchod s produkty z tuleňů nepředstavoval nikdy velké odvětví s významným obchodním obratem. V pobřežních oblastech však může tento obchod přispět jako zdroj příjmů a podpořit kulturní hodnoty. Zrušení zákazu by pomohlo využít tento potenciál, vytvořit vnitrostátní trh a vývozní příležitosti pro produkty z tuleňů, a zvýšit hodnotu produktů z tuleňů a dokonce i objem dovozu do EU od inuitských nebo jiných domorodých společenství, protože uvádění produktů z tuleňů na trh EU by již nebylo nesprávně vnímáno jako zcela zakázané. Tyto členské státy tvrdí, že by v EU měl být povolen alespoň drobný prodej řemeslných výrobků místními společenstvími, aby se kompenzovaly náklady na lov a představila tvořivost a tradice těchto společenství. Pokud zrušení zákazu není možné, Estonsko, Finsko, Lotyšsko a Švédsko se zasazují o to, aby se zvážila možnost obnovení výjimky pro udržitelné řízení mořských zdrojů pro členské státy, které do svých plánů řízení volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin zahrnují ochranný a licenční lov tuleňů. V roce 2019 vyzval švédský parlament vládu, aby usilovala o zrušení zákazu nebo alespoň o výjimku ze zákazu.

4. Zpráva Spojeného království

V rámci tohoto šetření bylo Spojené království ještě požádáno, aby Komisi předložilo svou vnitrostátní zprávu. Obdobím pro předkládání zpráv pro Velkou Británii bylo období od 1. ledna 2019 do 31. prosince 2020, kdy skončilo přechodné období společně dohodnuté EU a Spojeným královstvím po vystoupení Spojeného království z EU. Pro Spojené království, pokud jde o Severní Irsko, bylo období pro předkládání zpráv stejné jako pro členské státy EU.

(tj. do konce roku 2022) na základě Windsorského rámce¹⁷, který zahrnuje nařízení o tuleních.

Níže uvedené prvky proto platily pro Velkou Británii až do konce přechodného období a nadále platí ve Spojeném království s ohledem na Severní Irsko.

Nařízení Spojeného království o výrobcích z tuleňů z roku 2010 provádí nařízení EU. Daňové a celní úřady, ministerstvo vnitra a pohraniční policie Velké Británie jsou pověřeny, aby jednaly v souladu s právními předpisy EU a vnitrostátními právními předpisy a příslušnými pokyny týkajícími se režimu pro tuleň. Jsou zavedeny procesy, aby nařízení EU mohlo účinně fungovat.

Pravidla týkající se sankcí jsou obsažena v nařízení o výrobcích z tuleňů z roku 2010. Každému, kdo se dopustí přestupku, hrozí pokuta až do výše 75 000 GBP. Maximální výše je stejná jako u pokut uložených právníkům osobám.

Během období pro předkládání zpráv nebyly na trh Spojeného království uvedeny žádné produkty z tuleňů na základě výjimky pro „inuitská nebo jiná domorodá společenství“.

Spojené království oznámilo, že na jeho území neprobíhá žádný lov tuleňů, protože mořští savci, včetně tuleňů, jsou chráněni právními předpisy, podle nichž je úmyslné zabití, zranění nebo odchyt jakéhokoli volně žijícího mořského savce trestným činem.

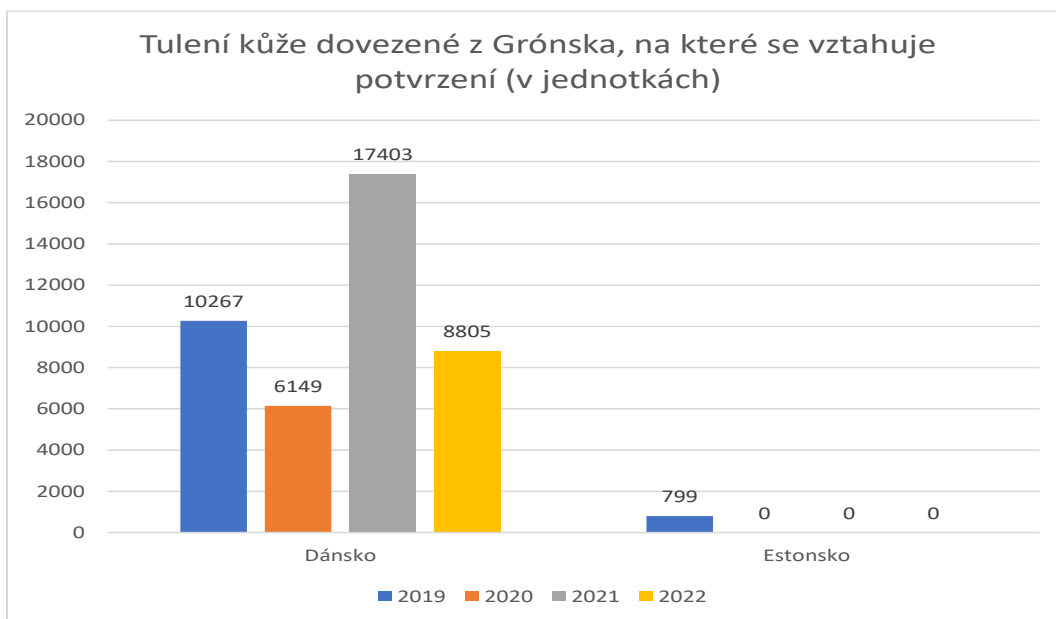
5. Zprávy uznaných subjektů

V rámci tohoto šetření byly uznané orgány Kanady a Grónska požádány o vyplnění dotazníku. Období pro předkládání zpráv bylo stejné jako v případě členských států EU, tj. od 1. ledna 2019 do 31. prosince 2022.

a) Potvrzení

Grónské ministerstvo rybolovu a lovu vydalo potvrzení pro kůže z tuleňů kroužkovaných a tuleňů grónských, které byly uvedeny na trh EU v Dánsku a Estonsku. Následující graf udává počet jednotek tuleních kůží dovezených z Grónska těmito dvěma členskými státy EU během období pro podávání zpráv. Grónské ministerstvo rybolovu a lovu rovněž uvedlo, že v roce 2019 bylo vyvezeno 281 tuleních kůží do Itálie a 18 tuleních kůží do Portugalska, ale tyto dovozy nebyly příslušnými orgány EU nahlášeny.

¹⁷ Od 24. března 2023 by měl být na základě společného prohlášení Unie a Spojeného království č. 1/2023 ve smíšeném výboru zřízeném Dohodou o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii Protokol o Irsku/Severním Irsku znám jako „Windsorský rámec“.

Vláda správního celku Nunavut (Kanada) vydala pouze v roce 2020 dvě potvrzení ke dvěma lebkám tuleňů kroužkovaných a dvěma kůžím tuleňů kroužkovaných vyvážených do Belgie a k jedné kompletní lebce tuleň se dvěma kly vyvážené do Itálie. Tyto dovozy nebyly příslušnými orgány EU nahlášeny.

Vláda Severozápadních teritorií Kanady vydala pouze v roce 2022 dvě potvrzení k jednomu kožichu s kožešinovým lemem pro Českou republiku a jednomu pro Francii. Ani v tomto případě nebyly tyto dovozy příslušnými orgány EU nahlášeny.

Uznáný subjekt správního celku Nunavut zjistil v souvislosti s potvrzeními řadu problémů a vyzval EU, aby zvážila, zda by pro ni bylo přijatelné (1) vydávat jedno osvědčení pro více kožešin; (2) vydávat osvědčení pro řemeslníky ve správním celku Nunavut, které potvrzuje, že při jejich práci byly použity pouze kožešiny pocházející z tuleňů ulovených Inuity; (3) neuvádět povinně název členského státu EU, ve kterém bude výrobek uveden na trh; a (4) přezkoumat jiné způsoby prokazování inuitského původu, než je fyzické osvědčení, jako je například vytetovaná značka na kožešinách, nebo etikety s QR kódem a plastickým kolkem vlády správního celku Nunavut, který je téměř nemožné napodobit.

V roce 2021 vláda Severozápadních teritorií vyvinula program certifikace tuleňů, který slouží k identifikaci výrobků z tuleňů ulovených lovci z řad Inuitů/Inuvialuitů a vyrobených Inuity / Inuvialuity / původními obyvateli Severozápadních teritorií. Jakmile je výrobek z tuleňů dokončen, je opatřen certifikační etiketou tuleňů (viz níže).

Uznaný subjekt Severozápadních teritorií se domnívá, že kůže z tuleňů ulovených Inuity/Inuvialuity v Severozápadních teritoriích by měly být automaticky certifikovány a že EU by měla poskytnout finanční nebo technickou podporu pro zavedení této výjimky. Sankce za porušení předpisů již existují a dosud nebyly zapotřebí.

b) Lov tuleňů na základě výjimky pro „inuitská nebo jiná domorodá společenství“

Ustanovení čl. 3 odst. 1 základního nařízení ve znění pozdějších předpisů umožňuje uvádět produkty z tuleňů na trh pouze tehdy, jestliže jsou získávány při tradičních lovech tuleňů pořádaných inuitskými nebo jinými původními společenstvími, a za předpokladu, že přispívají k jejich obživě a jsou řádně zohledněny dobré životní podmínky zvířat.

V této souvislosti uznané orgány zmínily, že Inuité a Inuvialuité mají tři hlavní zásady lovu tuleňů: 1) udržitelný lov, kdy jsou zdroje chráněny před nadměrným odlovem a daří se udržet místo tuleňů v globálním ekosystému; 2) úplné využití, kdy maso poskytuje potravu, kožešiny se používají k výrobě oděvů a olej je bohatým zdrojem omega-3 kyselin, a 3) humánní lov, kdy s tuleni musí být zacházeno s respektem a mohou být loveni pouze tehdy, je-li to zapotřebí, a samotné usmrcení je čisté a rychlé.

c) Zpracování a ochrana osobních údajů

Tři uznané subjekty používají elektronický systém pro výměnu a zaznamenávání údajů obsažených v potvrzení. Žádný z nich neuvedl problémy související s ochranou osobních údajů v době zpracování potvrzení.

d) Informace v QR kódu

Na žádost Grónska souhlasila Komise s připojením etikety s QR kódem na produkty z tuleňů za účelem lepšího informování spotřebitelů o existenci a oprávněnosti výjimky pro „inuitská nebo jiná původní společenství“ a aby se usnadnilo uvádění na trh EU. Tento QR kód obsahuje odkazy na internetové stránky¹⁸ poskytující informace o režimu EU týkajícím se tuleňů.

Společnost Great Greenland umísťuje QR kód na všechny tulení kůže. Místní řemeslníci, živnostníci nebo malé šicí dílny mohou vedle QR kódu přidat vlastní logo. Nunavut má QR kód, který odkazuje na informace o výjimce v režimu EU pro tuleneč. QR kód je umístěn na

¹⁸ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/trade-seal-products_en

všech atestovaných předmětech a řemeslníci a výrobci je mají k dispozici podle potřeby. V Severozápadních teritoriích se QR kód umísťuje na výrobky z tuleňů vyrobené z dokumentovaných/certifikovaných kožešin.

e) Celkové hodnocení uznanými subjekty

Uznané subjekty byly požádány o posouzení tří aspektů nařízení a „výjimky pro inuitská nebo jiná původní společenství“ na jejich území: fungování a účinnost výjimky, dopad nařízení na socioekonomický rozvoj jejich inuitských nebo jiných domorodých společenství a dopad nařízení na jejich populace tuleňů.

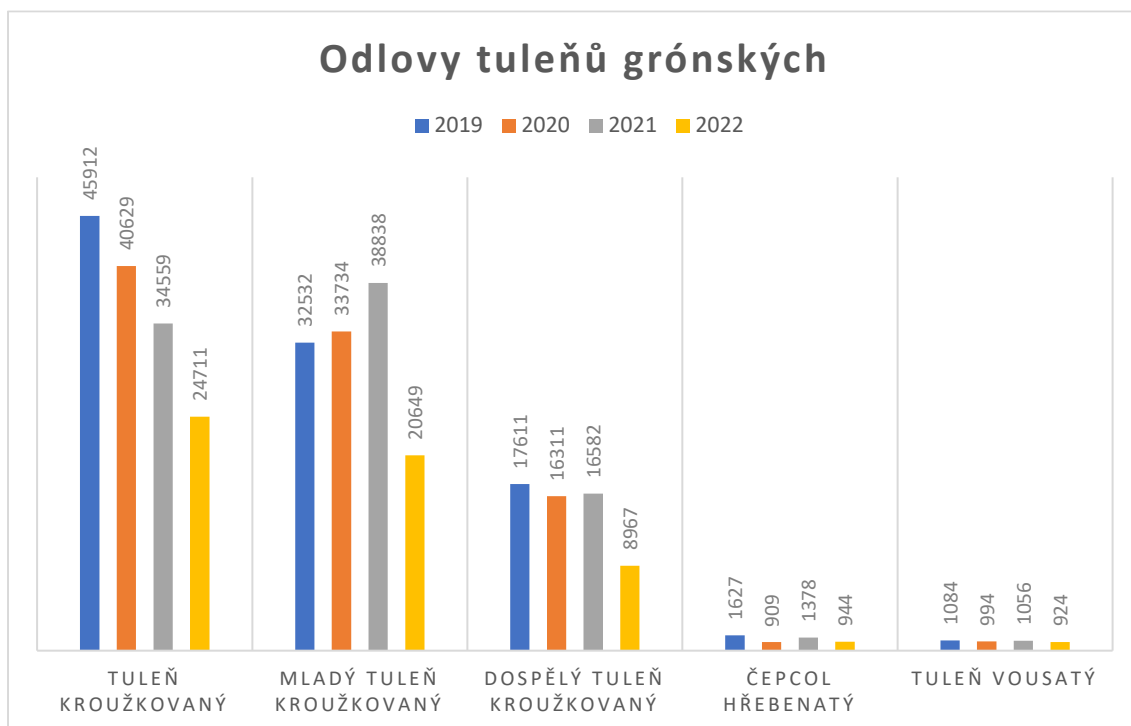
Grónsko oceňuje závazek EU dodržovat a prosazovat práva původního obyvatelstva, včetně práva zapojit se svobodně do hospodářských činností. Domnívá se však, že v praxi má režim EU týkající se tuleňů na tato společenství nepříznivé dopady. Považují za nutné zvýšit povědomí a zlepšit informovanost evropských občanů ohledně zákonnosti obchodu s produkty z tuleňů ulovených inuitskými nebo jinými původními společenstvími, a tím obnovit důvěru spotřebitelů v produkty z tuleňů.

Nunavut má stejný názor a rád by potvrzení nahradil malými štítky s QR kódem. Nunavut se domnívá, že požadavky na certifikaci ukládají nepřiměřenou zátěž a odrazují inuitské výrobce i kupující z EU. Správní celek Nunavut by uvítal podporu EU při provádění informačních činností u výrobců, muzeí a maloobchodníků v EU, pokud jde o existenci a fungování výjimky.

Pro Severozápadní teritoria by se přímé výhody výjimky pro Inuity výrazně zlepšily, kdyby se EU shodla na tom, že se všichni tuleňi ulovení Inuity/Inuvialuity v Severních teritoriích, považují za vyhovující, a jsou tudíž certifikováni automaticky. Úroveň lovu pro vlastní potřebu zůstala poměrně stálá a domácí a místní trh s produkty a surovinami z tuleňů zůstal v průběhu posledního vykazovaného cyklu zdravý. Vývozní trh byl však omezený až nulový.

V Grónsku má lov tuleňů a obchodování s produkty z tuleňů pro inuitská společenství zásadní socioekonomický a kulturní význam. V období let 2019–2022 se počet tuleňů prodaných koželužně Great Greenland A/S zvýšil o téměř 6 % ve srovnání s předchozím obdobím pro předkládání zpráv, ale zdaleka nedosahuje úrovně před zákazem EU.

Celkový počet tuleňů ulovených v Grónsku v období let 2019–2021 se oproti předchozímu období pro předkládání zpráv snížil o 6 %. Následující graf ukazuje úlovky tuleňů v Grónsku podle druhů ve čtyřech letech období pro předkládání zpráv. Čísla nezahrnují poslední tři měsíce roku 2022.

Hodnota obchodovaných kůží z tuleňů kroužkovaných a mladých a dospělých tuleňů grónských v koželužně Great Greenland v období pro předkládání zpráv rovněž nedosáhla úrovně před zákazem EU.

Grónské ministerstvo pro rybolov a lov zpochybňuje logiku režimu týkajícího se tuleňů a podotýká, že udržitelný lov tuleňů při plném respektování dobrých životních podmínek zvířat byl možný i bez něj. Ministerstvo se obává, že nebylo provedeno žádné předchozí posouzení, a to s ohledem na obavy současných evropských občanů jakožto na základní odůvodnění nařízení, ani s ohledem na možné způsoby rozptýlení případných obav, které méně omezují obchod. Ministerstvo se také obává, že režim EU týkající se tuleňů, a to i s výjimkou pro Inuity, neodpovídá koncepci modré ekonomiky, kterou EU podporuje ve všech aspektech udržitelného využívání živých zdrojů vyjma tuleňů.

V Nunavutu a Severozápadních teritoriích je celoroční sběr, konzumace, zpracování a prodej výrobků z tuleňů dlouhodobou součástí kulturních projevů a ekonomického životního stylu společnosti Inuitů/Inuvialuitů. Inuité/Inuvialuité jsou v dnešní době závislí na tuleních, pokud jde o zajištění potravin a příjmy na území s nejvyššími cenami potravin zakoupených v obchodech a s omezenými pracovními příležitostmi. Inuité/Inuvialuité prodávají své produkty z tuleňů převážně na místním trhu a nevyvážejí je do EU. K hlavním důvodům patří obava z porušení režimu EU týkajícího se tuleňů, překážky obchodu, které vyplývají ze samotného zákazu (ztráta zájmu kupujících, nedostatečné spojení s potenciálními kupci), žádné zkušenosti s mezinárodním obchodem a nejasnosti ohledně certifikace kožešin a výrobků z certifikovaných kožešin. Nařízení doposud nemělo na socioekonomický rozvoj Inuitů/Inuvialuitů pozitivní dopad. Režim EU týkající se tuleňů otevřel dveře, je však považován za policejní nástroj.

Podle správního celku Nunavut a Severozápadních teritorií nemělo nařízení na populaci tuleňů žádný dopad, ani výjimka nezvýšila lov. Lov probíhal a nadále probíhá v souladu s předpisy a hodnotami Inuitů/Inuvialuitů.

6) Závěr

Zdá se, že nařízení dobře funguje, neboť brání uvádění na trh EU produktů z tuleňů, na které se nevztahuje výjimka pro „inuitská nebo jiná původní společenství“. Členské státy stanovily sankce pro případ porušení, ale zatím žádné neuložily. Pouze Belgie nahlásila nevyhovující dovozy, které byly zastaveny na jejích celních úřadech.

Jak již vyjádřily ve svých předchozích zprávách, členské státy EU v oblasti Baltského moře by uvítaly obnovení výjimky pro „udržitelné řízení mořských zdrojů“ která byla v roce 2015 odstraněna, aby bylo nařízení uvedeno do souladu s rozhodnutím Světové obchodní organizace. Domnívají se, že zákaz má negativní socioekonomické dopady na členské státy EU v oblasti Baltského moře.

Uznané subjekty v Kanadě se domnívají, že nařízení je v EU vnímáno jako úplný zákaz obchodu s produkty z tuleňů, že výjimka týkající se „inuitských nebo jiných domorodých společenství“ není v EU dostatečně známa a že to má dopad na hospodářský rozvoj jejich inuitských/inuvialuitských společenství. Vývozy výrobků z tuleňů z Kanady do EU jsou zanedbatelné. Grónsko pokračuje ve vývozu produktů z tuleňů do EU, zejména do Dánska. Malý počet dovozů z Grónska a Kanady nebyl příslušnými orgány EU nhlášen.

Komise v roce 2024 zahájí hodnocení nařízení o obchodování s produkty z tuleňů a směrnice o tuleních mláďatech, aby posoudila jejich fungování, účinnost a dopad vzhledem k jejich cílům a zda i nadále odpovídají svému účelu. To bude zahrnovat posouzení jejich socioekonomického dopadu a dopadu na populace tuleňů. Na základě výsledků hodnocení Komise zváží, zda jsou zapotřebí další opatření.